

Brive (França) 1884,- St. Amande-Tallende (França) 1942

Pianista, compositora, pedagoga

per Eva Muns

Sota el títol “Invisibles i silencs”, anirem repassant la biografia de dones catalanes que van viure els millors anys del Noucentisme i Modernisme a Catalunya, entregant les seves vides a la Música, destacant principalment la seva aptitud com a compositor, les obres de les quals, tot i ser remarcables, han restat en l’oblit o són desconegudes. Des d’aquestes pàgines els volem retre l’homenatge que es mereixen per demostrar que no eren ni invisibles ni tampoc callades, com ho demostrin les actuacions que van fer i les pàgines musicals que ens han deixat.

Blanche (Blanca) neix a Brive-la Gaillarde (França) el 29 de gener de 1884. De família modesta, filla de pare català (Gaudérique) provinent de Los Masos, poble situat a pocs kilòmetres de Prades de Rosselló, establert a França, i de mare francesa (Eugénie Barbe Henry), que tenia la il·lusió que la seva filla fos pianista, començà a estudiar piano als 5 anys. No hi ha antecedents familiars musicals coneguts excepte que el pare, segons Blanche té una “*veu inoblidable, una veu d’or, d’admirable timbre, vellutada, i potent*”. El seu talent musical i la seva sensibilitat ja s’intueixen des de la seva infantesa. Els primers anys, Blanche gaudeix de la vida de camp que l’envolta, en plena natura, “*prop de la terra, dels arbres, les plantes, flors i fruites, del cel i l’aigua, dels animals sobre tot dels gossos, especialment la seva mascota “Pas Beau” a qui adora, però també dels ocells i dels insectes*”(*).

Amb poc més de 7 anys dona els seu primer recital a Marsella, amb finalitats benèfiques. La família es trasllada a Limoges per aconseguir un millor professor de música per a Blanche. La professora triada serà Mme Van Eyck, de Bruxelles, que iniciarà Blanche en el coneixement de l’obra de J.S.Bach, però que en pocs mesos recomanarà als pares de Blanche que, vistes les seves aptituds cerquin un mestre més competent. Denegada una subvenció per atendre les despeses dels seus estudis a París, i després de vendre una casa familiar, tota la família es trasllada a la capital francesa. Als 9 anys, Blanche es admesa com oient -per ser massa jove-, al Conservatori de París, amb la professora Sophie Chené fins que el 4 de novembre de 1893, un any més tard, és admesa com a alumne oficial. Els seus cursos al Conservatori de París els donarà per acabats el 22 de juny de 1896, quan abandona les classes, cansada de ser obligada a

restar hores i hores davant del piano, sense tenir un moment per a desenvolupar les seves inquietuds artístiques i espirituals. Aleshores és considerada per alguns professors del Conservatori, com a una alumne indomable i inepta per a la música. Blanche, alliberada de la disciplina del conservatori, es dedica a formar-se en la literatura, la filosofia, la pintura i el dibuix, comença a estudiar anglès, txec, català, i llatí. Té interès i facilitat per aprendre, té molta voluntat i perseverança. Es una autodidacta. Pràcticament deixa de tocar el piano. L'interès per la música el recupera a Ginebra, on s'hi trasllada la família el 1897. També en aquella ciutat suïssa gaudeix novament del contacte amb la natura i la seva sensibilitat s'aprecia amb aquestes paraules: *“puresa, dolcesa, magnificència, plenitud, ordre, pau, llum, amor, bondat, bellesa... retrobats a través de la dolça grandesa del més humil brí d'herba, de l'esplendidesa del Mont Blanc resplendent amb el sol, a través de les aigües cristallines del llac o del Rhone, a través de la frescor exquisida de l'aire perfumat de les muntanyes, i de la gran calma dels vastos horitzons”*. L'assistència a un concert on s'interpretava la *Simfonia sobre un cant de muntanya* de Vincent

d'Indy. l'anv 1899, la trasbalsa i l'impulsa a demana amb aquest compos de 1899. D'Indy amb els seus a donar nous lliçons Georges professor del Ginebra i de recomença les piano. Georges organitzarà el dia aniversari de concert al Casino- on Blanche interp Schubert i la sonata març següent

d'Indy. l'anv 1899, la trasbalsa i intenti una trobada té lloc el 6 d'agost ima a continuar estudis de música i concerts. Segueix d'harmonia amb Humbert, Conservatori de Lausanne i seves classes de Humbert del tretze Blanche un teatre de Lausanne promptu de ethoven. El mes de on interpreta un

concert per a piano i orquestra de Saint-Saens. Mesos després actuarà a Ginebra, Fribourg, Berna i Marsella, on tocarà Bach, Haydn, Chopin, Beethoven. Mes tard torna a París per estudiar composició i contrapunt amb el mestre Vincent d'Indy, que sempre ha cregut en el seu talent. L'any 1901 d'Indy l'anomena professora de piano superior de la Schola Cantorum de París, càrrec que va exercir durant vint anys. Exercí també com a professora als conservatoris de Strasbourg i de Praga. Va desenvolupar una important carrera de concertista a les principals sales de concert de tota Europa; França, Suïssa, Holanda, Gran Bretanya, Rússia, Txecoslovàquia, Alemanya, Itàlia, Espanya, etc. Entre les seves actuacions més destacades cal mencionar la sèrie de 17 concerts dedicats a JS Bach i l'estrena a París del primer quadern de la Suite *Iberia* d'Albèniz, l'any 1906. En els seus recitals interpretarà sovint obres de Séverac, D'Indy, Franck, Chausson, Bach, Beethoven, Fauré Debussy, etc.

L'any 1905 arriba a Barcelona per primera vegada per a donar uns concerts. Hi tornarà l'any 1911 per actuar en un festival Bach i de nou els anys 1916 i 1922. L'any 1914 comença a treballar en la seva obra *“L'enseignement Musical de la Technique du piano”* estudi en diversos volums, la redacció del qual es perllongarà de 1922 a 1926. També publicarà un estudi sobre *La Sonata*. És una de les poques dones que col·labora amb la *Revista musical catalana* amb articles d'anàlisi musical, entre els que destaca el

publicat l'any 1927 amb el títol *Les sonates de Beethoven per a piano i per a piano i violí*. Després treballarà pel Conservatori d'Strasbourg, al Conservatori Nacional de Praga i donarà diversos concerts a Anglaterra, Rússia, Bèlgica i Suïssa.

Sembla que des de l'any 1916, Blanche es planteja establir-se a Catalunya i deixar definitivament el seu apartament de París. En una carta de gener de 1922 escriu al seu amic Albert Bausil, "*M'he entusiasmat retornant a Barcelona, sentint-me en el bell mig de Catalunya. I més que mai he sentit que era catalana de cor, d'art i de raça. Allà em deia senzillament: és un bell país, que atrapa i vivificant, on s'hi viu bé*", i també pensava irresistiblement: "*aquest país és el país més bonic del món, al menys per a mi, i aquest país és el meu país, l'únic on sento la joia de viure, com si estigués a casa meva*". L'any 1924,

escriu a Joan Llongueres manifestant-li la seva decisió d'establir-se a Barcelona. I l'any 1925 hi fixa la seva residència, al carrer Elisa número 1, en el barri de Sant Gervasi, el mateix carrer on viu el seu deixeble i futur professor de la seva Acadèmia, Guillem Garganta. A partir de 1930 variarà de domicili però romandrà en el barri de Sant Gervasi.

Des de Barcelona planifica la seva vida: organitza concerts i gires per Madrid, Montpeller, Nimes, Marseille, Avignon, Igualada, París, interpretant obres de Bach, Beethoven, Shumann, Schubert però també dels compositors catalans que admira: Morera, Toldrà, Garreta, Lamote de Grignon, etc. En aquests concerts va acompanyada per Joan Massià, violinista que ha conegut a principis de 1924 a Barcelona, després d'un recital. A partir de 1925, Blanca compartirà la seva vida musical amb Joan Massià, formant el duo Selva-Massià que en poc temps recull els més entusiastes comentaris per part de la crítica. Així en el diari *La Publicitat* apareix: "Blanca Selva i Joan Massià són dos artistes selectes, i tan apropats espiritualment l'un de l'altre, com poques vegades hem pogut admirar en dos temperaments tan idèntics, que es complementen mutuament, es fonen en un mateix sentiment i obeeixen al mateix íntima impuls que els fa vibrar en una perfecte consonància".

El 15 de març de 1924, Blanca acompanyada per Joan Llongueres i alguns mestres de l'Acadèmia de Música que vol obrir a Barcelona, es desplaça a Montserrat per a posar l'escola sota la protecció de la Verge. Josep Jordi Llongueres, que formava part del grup, escriu a propòsit d'aquella visita: "*Recordo un viatge d'anada i tornada a Montserrat. El refinament de la litúrgia, la qualitat de la música, l'ambient màgic de la basílica i la negritud de l'imatge, van trastornar la seva ànima, banyada interiorment de llàgrimes que brillaven en els seus ulls per l'esforç de dissimular-les. Després s'exaltà. Parlava sens parar, lamentant-se de no poder expressar tot allò que sentia. El paisatge la tenia boca-badada. La boira dels alts cims li suggerien reminiscències wagnerianes. Què bonic és tot això!, deia. Gesticulava amb les mans, anava d'un costat a l'altre i amb els braços intentava atrapar inútilment la llum d'una visió que l'havia ben atrapada.*"

Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. Barcelona 08080
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com

De novembre de 1925 a juny de 1926, es celebren vuit sessions de música a la *Sala Parés* de Barcelona, on Blanca i Joan interpreten gairebé tota la integral de les 32 sonates per a piano i les 10 sonates per a violí i piano de Beethoven. Aquests recitals passen factura a la salut de Joan Massià que cau malalt i ha de fer repòs per prescripció facultativa durant un temps.

L'any 1929, amb Joan Llongueres funda a Barcelona l'*Acadèmia de Música Blanca Selva*, en uns locals cedits a la Via Augusta per l'*Escola Mutual Blanquerna*. Guillem i Rosita Garganta seran els professors de piano, Joan Massià ensenyarà violí, Blanche donarà classes de música de cambra, d'escriptura musical i anàlisi d'obres i Joan Llongueres s'ocuparà de la gimnàstica rítmica segons el mètode Jacques-Dalcroze.

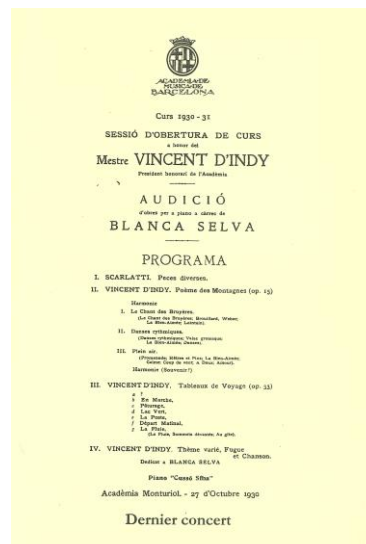
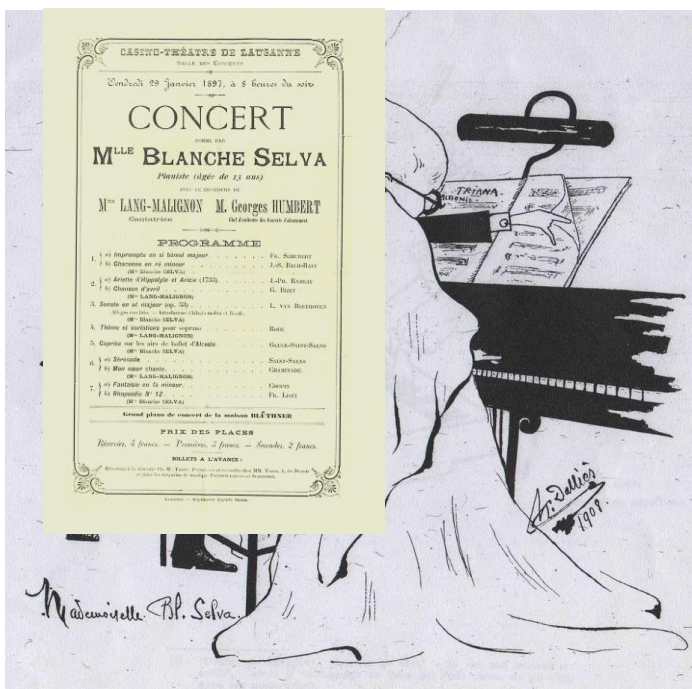
Impulsà l'Acadèmia de Música de Barcelona que jun-tament amb la Societat Obrera de Concerts, fundada per Pau Casals, va donar lloc als *Estudis musicals Blanca Selva* que va durar del 1934 fins a finals de l'any 1937. Blanche va participar amb Pau Casals en nombrosos concerts de l'Associació Obrera de Concerts, actuà al Palau de la Música i novament amb Joan Massià donaren concerts a la sala Parés, al Palau de la Música, a Manresa, a Vic...

Va prendre part en l'acte d'homenatge a Vicent d'Indy que tingué lloc a Barcelona, el 27 d'octubre de 1930, organitzat per l'Acadèmia de Música i aquell mateix any, va deixar de donar concerts per causa d'una paràlisi parcial que va patir, dedicant-se a partir d'aleshores a la composició i la docència.

A París, que la reconeixen com artista pròpia, s'ha creat l'*Associació Blanca Selva*, dedicada a preservar la seva obra, que és considerable, si bé malauradament bona part de la seva producció s'ha perdut. Com a compositora va ser molt prolífica, dominava la harmonia, el contrapunt i els diferents estils musicals. Va escriure obres per a piano/orgue: *Paysage au soleil couchant* (1904), Suite per a piano, (Perduda) *Cloches dans la brume*, *Cloches au soleil*, *Pièces pour piano*, *Petite pièce*, 9 peces per a piano (1931): *Records* i *entremaliadures*, *ostra i cargols*, *Processons de formigues*, *canyes i oreig*, *núvols*, *a la muntanya*, *primers freds*, *mati de tardor*, *ulls clars*, *ànima recta* *pau el cel*, *Primers jocs*, *Le jeu du pentacorde qui vol*, (1940); Obres per a piano/armonium i veu:

Blanche Selva et Vincent d'Indy

Les ancêtres du Lys (1905),
Deux Ancolies (perdut),
Rosaire, *L'Ange gardien*
(perdut), *Venez sous la tunelle*,

Muntanya blava amb text de Joan Maragall, *Mes de Maria*, dedicat a la memòria de Deodat de Severac, amb lletra de Miquel Ferrà, *Deu cançons originals: (1935) Els Reis, Els Angels, La candelera plora, cap al tard, posta de lluna, grill, sol en la nit, Matinal, Purissima, sonet de l'ànima immortal*, sobre poemes catalans de Miquel Ferrà, Joan Llongueres i Miquel Melendres, *O fleur des fleurs, Panis Angelicus* (perdut), *Pie Jesu* (perdut). Obres polifòniques: *Cantique de Noël* (perdut) *La Farigola* amb text de J. Verdaguer per a contralt i tenor i cor a quatre veus mixtes a capella, *El Tronc* lletra de Joan Llongueres per a cor a quatre veus mixtes a capella, *Quicumque enim Spiritu Dei Aguntur*, motet a tres veus iguals a capella, *Pensament, Matinal* per a cor a quatre veus mixtes i piano, *Tantum Ergo, O salutaris*, per a dues veus (perduts); Música de cambra: *Trio per a violi, cello i piano*, (perdut), *Cants de llum, 5 peces per a violi : Mar i sol, Espia dimonis., Ametller florit, Humoresca, Ofrena, La Nit de la Purissima* amb lletra de Joan Maragall per a veu piano i violi, *4 peces per a violi i piano*. Obres amb orquestra *Poema de la Resurrecció o Oratori Pasqual* (1938) (perdut); Transcripcions per a piano: De Vicent d'Indy, *Souvenirs op.62* (1908), de Cesar Franck, *Tres corals per a orgue num 1, 2 i 3* (1910), *segona fantasia gran peça simfònica final prière*, (1912) i l'Acabament de l'obra pòstuma *La Vasque aux Colombes* de Déodat de Séverac (1921).

L'any 1936 Blanche abandona Barcelona i s'estableix a Moulins on s'hi està dos anys, per anar a viure a continuació a Saint-Saturnin. En aquests anys i fins la seva mort (desembre de 1942) es dedica a escriure "*Dialogues sur la Musique avec Marie Françoise*", on reflexiona sobre els seus sentiments, opinions i crítiques.

Blanca Selva va viure de la música i per a la música. Va ser molt reconeguda com a intèrpret del piano en els cercles musicals europeus, però cal destacar la nombrosa producció que va compondre i alhora lamentar el gran nombre de partitures desaparegudes i poc programades d'aquesta compositora.

A la memòria d'un Dèdod de Séverac
Lletres d'en Miguel Ferrà

Mes de Maria

Melodia per a cant i piano
Blanche Selva

Fresc i tranquil, però sense lentitud $\text{♩} = 120$

Tenor
Puls fi-nes - trals ago-ci - ta et dema - ti
Piano
Puls la gen -

Tenor
si ca pl - la flo-ces
Piano
Puls la gen -

Tenor
en cam - pa - ni - ta
Piano
Puls la gen -

©Associació Blanca Selva

Blanche Selva

Cloches dans la brume
Cloches au soleil

Paul Cowell (piano)

BLANCHE SELVA

L'Enseignement musical
de la 8053-371

Technique du Piano

TOME PREMIER

PRINCIPES DE LA SONORITÉ AU PIANO
TRAVAIL ÉLÉMENTAIRE DU TOUCHER

Préciser que vous n'avez encore rien publié de technique quel qu'il soit pour être plus exactement les spécialistes le contenu de l'École qui vous devez passer par son.
Hector Schreiner.
Consulté aux sources archivé

PARIS
ROUART, LEROLLE ET Ce, ÉDITEURS
29, RUE D'ASTORG, 29

1916
Copyright by apt. Rouart, Lenois & Ce

107